

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40— franco
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Drama Europei și idealul Românilor

(Articol din afară. *)

Viena.

Victoriile splendide ale statelor balcanice prin cari a fost aproape de tot nimicită puterea armată a Turciei, au creat o situație atât de schimbată, încât cei mai dibaci bărbați de stat se sbat zădarnic căutând care drum ar fi cel mai corespunzător pentru o deslegare rezonabilă a chaosului actual.

E incontestabil că nu e ușoară orientarea, luând în considerare împrejurarea în general observată, că aproape în toate statele, afară de politica oficioasă există și o politică neoficioasă, de care asemenea trebuie să se țină seamă.

Nu este om de stat care să fie inițiat în toate secretele tuturor cabinetelor politice, și să aibă completa cunoștință despre toate, dar întâmplările ultimilor ani, cât și firea naturală a evenimentelor ne permite a constata că pe pământul vechei Europe se desfășoară o dramă, care după planul ascuns al necunoscuților urzitori ar avea să devină o mare tragedie rafinat contemplată.

E vorba de luptele *antantei triple* contra *alianței triple*, adică de înaintarea elementului slav, de „revanșa” Franței și de păstrarea dominațiunii maritime a Britaniei-mari: iată pe scurt cauzele și tendințele dramei europene care se desfășoară înaintea ochilor noștri cu o vioiciune palpabilă.

*) Publicând acest articol observăm că nu împărtășim în toate părerile autorului.
Red. „Românului”.

Actul prim ne-a arătat întărirea stăpânirii engleze în Egipt și ocuparea imperiului marocan prin Franța, limitarea sferelor de influință a Angliei și Rusiei în Persia, a Rusiei și Japoniei față de China, și în fine ocuparea Tripolitaniei prin Italia.

Blocul german privește (afară de neînsemnata demonstrație dela Agadir) cu toată liniștea decursul acestor evenimente pregătitoare.

Al doilea act, care acum se apropie spre sfârșit, ne-a arătat luptele groaznice decurse între statele balcanice și imperiul otoman, al căror rezultat, așa se vede, va corespunde așteptărilor nutrite de contemplatorii fioroasei drame.

Prin nimicirea Turciei s'a înlăturat un factor important din falanga blocului german, și care avea menirea să țină legate țările balcanice, cari acum își câștigă libertatea de acțiune și se pot valida în luptele actului III.

E lucru de toți recunoscut că rezultatul actului II era de tot altul, dacă Austro-Ungaria și România în momentul când uniunea balcanică a declarat război, ar fi mobilizat și ele 3 corpuri de armată, cu hotărârea firmă de a nimici aceste state confederate dacă nu se supun voinței lor. Credem că în cazul acesta se sfârșia aci drama și nu ajungeam la actul al treilea, ori dacă totus, atunci între împrejurări mult mai favorabile decât între împrejurările prezente.

Actul III care acum se pregătește, are să ne prezinte luptele Rusiei împreună cu statele balcanice contra Austro-Ungariei și României, iar după sfârșitul acestui război în favorul antantei triple, ar sosi momentul pentru actul IV, în care s'ar uni toate forțele dis-

ponibile ale Franței, Angliei, Rusiei, pentru înfrângerea Germaniei (catastrofa).

În cele următoare ne vom ocupa cu posibilitățile actului III care ne interesează acum.

Se pune întrebarea: care sunt motivele grupării și scopurile statelor beligerante și care sunt forțele disponibile și sortile de isbândă ale acestora?

a) Politica urmărită de *Rusia* se bazează pe intențiunea expansiunii elementului slav prin întărirea statelor slave din Balcani, și ridicarea constantă a înfuiței popoarelor slave din monarhia Austro-Ungară, cu scopul evident de a reduce influința elementului german, respective elementelor neslave, și de a pregăti astfel *dominațiunea elementului slav în Europa*.

b) Explicarea cea mai simplă și naturală, pentru care merg statele balcanice, *Bulgaria, Serbia, Muntenegru* în curentul politicii rusești zace în identitatea rasei slave și a religiei ortodoxe. Cele mai multe avantagii câștigate de statele amintite în trecut, cât și pregătirea și incurajarea lor pentru luptele recente, toate le-au primit ei în cea mai mare parte din Rusia. În monarhia austro-ungară, unde ei au o mulțime de conaționali, ei văd pe asupritorul lor care stă în calea unirei lor pe bază națională în un stat, pe exploatatorul lor pe teren economic și comercial; și acuma, tot Austro-Ungaria îi oprește de a împărți între sine Albania și Macedonia aromânească.

Acestea sunt de fapt atât de puternice argumente pentru direcția politicii lor, încât este aproape neexplicabil cum se pot găsi bărbați politici atât de naivi, cari să dubiteze că statele slave din Balcani vor lupta și mai

Edmondo de Amicis.

O întâlnire.

Trad. de Jean Antohi.

Dragă...

Îți explic cauza ciudatului aspect sub care m'ai văzut zilele trecute, când ne întâlnirăm din fugă în stația A... Nu am să-ți istorisesc o aventură, sau dacă e aventură, e cu totul diferită de cele obișnuite și constă dintr'un mai curând sentiment decât dintr'un fapt. Îți amintești de *Soirée perdue* a lui Musset, de acea figură drăgălașă văzută la teatru și perdută din vedere la ieșire? Eu trebuie să-ți istorisesc ceva asemănător.

În dimineața zilei aceleia, plecând din T..., intrai din întâmplare, într'un vagon, unde nu era decât o doamnă singură, ce ședea în partea opusă intrării, cu fața îndreptată în afară. Simțindu-mă că intru, se întoarse, mă privi și-și reluă pozițiunea de mai înainte. Era o damă ca de vre-o 40 de ani, palidă, subțirică, puțin trecută la față, și îmbrăcată cu acea neglijență aristocratică ce arată mai degrabă obișnuința decât studiul eleganței. Trenul plecă fără ca vre-o altă persoană să mai intre în compartiment.

În vreme ce eu stam așteptând ca să se întoarcă, să o pot vedea mai bine, ea făcu un

cu mâna ca să-și așeze părul; gest care, din primul moment, îmi atrase atenția, și un moment după asta, gândindu-mă, îmi deșteptă o îndepărtată reminiscență și un sentiment de mare mirare. Aveam un baston în mână, îl lăsa să cadă; ea se întoarse — o văzui la față — inima îmi tresări. Nu mă înșelasem, era ea. Băgând de seamă că arătasem că o cunosc, din acel moment se întorcea din când în când să mă privească, ca și cum se aștepta ca eu să încep vorba; și așa putui să o văd bine și în fine să o recunosc.

O! Doamne! N'as mai fi crezut vre-odată că o față omenească să se schimbe într'atâta și într'o vreme atât de scurtă. — E drept că n'o mai văzusem de 14 ani; dar în acea vreme — îmi aduc aminte — ea avea cel mult 20 de ani; era plină de viață, splendidă ca o floare; era una din cele mai frumoase dame din orașulul G... unde locuim și eu; și acuma, având puțin peste 30 ani, părea îmbătrânită nu cu 14 ci aproape cu 30 de ani. D'abia se recunoștea, nu atât dela trăsăturile feței, cât dela acea expresie a privirei sale dulce și tristă totodată, ce părea presentimentul unei vieți nenorocoase — și care o prindea atât de bine. Se făcuse palidă, avea câte o încrețitură pe frunte, câte un fir de păr alb pe la tâmplă, iar mâinile istovite și de culoarea cerei. Ce se întâmplase în viața ei? Nu știam și nici acum nu știu decât foarte puțin și confuz. Înainte de a împlini 18 ani rămase văduvă și doi ani după aceea se

remăritase. Și tocmai în acea vreme, când acela care fu apoi al doilea bărbat al ei, îi făcea curte, — eu am cunoscut-o — numai din vedere — și din depărtare. Am aflat apoi că acest al doilea bărbat al său, era un om desordonat și violent și că ea ducea o viață destul de tristă; dar nici pe departe nu mă gândeam că a putut suferi atâtea de a se schimba la față în acel mod. Acuma pe fața aceea se citea o istorie lungă de desamăgiri, de sacrificii, de torture. Pace, frumsețe, timerețe, toate erau duse. Au fost 14 ani de distrugere. Nu-i mai rămăsese decât ceiace nu se poate pierde: grația și acea demnitate liniștită și suavă a unei vieți oneste, a resemnării și obișnuinței sentimentelor gentile.

Trecută prima mirare și primul val de tristețe — părea că totul ar fi trebuit să se termine aci. Dar pentru mine era un motiv ce mă făcea să simt cu multă amărăciune schimbarea — aceasta a ei și 'mi deștepta un sentiment de vie compătimire o gentilă solecitudine, ceva căruia nu-i pot găsi nume, dar care mă făcea să doresc să acoper cu sărutări acea biată mână istovită; o dorință... cum ași zice? ca un asasin să ne fi atacat și că apărându-o, să capăt o lovitură de pumnal — nu zic în piept, dar cel puțin la un braț sau la o mână, — numai să pot zice că am vărsat puțin sânge pentru dânsa. Nu-mi mai puteam lua ochii dela fața ei. Când îi întâlneam privirea, îmi venea pe buze numele ei. Îmi frecam mâinile, eram neliniștit; aveam

bulgare. Printre ofiterii morți în lupta dela Ceatalgea se află și un fiu al lui Faud pașa.

Sofia. — Azi la ora 5 dim. două batalioane otomane au încercat un atac în contra unei poziții bulgare la Ceatalgea, dar au fost respinse cu pierderi mari; pe tot restul liniei dela Ceatalgea se află și un fiu al lui Fuada pașa.

Londra. — „Daily Telegraph” află din Constantinopol că bulgarii au început să părăsească toate pozițiile pe cari le-au ocupat Marți la Ceatalgea. Retragerea trupelor bulgare a surprins pe turci, mai mult pentru faptul că de 3 zile bulgarii au început atacul decisiv pe toată linia. De aci se deduce că armata bulgară nu se simte destul de tare pentru a ține piept armatei turcești. Bulgarii și-au evacuat toate pozițiile, rezervându-și numai câteva coline, unde se întăresc săpând șanțuri. Bulgarii se mai retrag și din cauza că nu au muniții suficiente.

Constantinopol. — Lupta continuă pe aripa dreaptă. Artileria bulgară care nu dispune de tunuri grele, e inferioară celei turce. În lupta dela Buiuk-Cecmedje au căzut 2000 bulgari. Pretutindeu bulgarii sunt respinși cu mari pierderi. În unele puncte trupele turce au luat ofensiva.

Constantinopol. — Joi după amiază armata turcă sprijinită de vasele de război, a atacat în apropiere de Silivri aripa dreaptă bulgară, care înaintase în cursul nopții. Focul vaselor de război, și bateriilor din forturi a durat toată noaptea. La orele 6 dimineața după încetarea focului artileriei, aripa stângă turcă a atacat pe bulgari. Lupta a durat până la amiază. Turcii au ocupat mai multe poziții importante ale bulgarilor.

Sofia. — Trupele disponibile ale aliaților au primit ordin să plece spre Ceatalgea.

Critica situație la Adrianopol.

Sofia. — Toată noaptea trecută și azi turcii au tras cu tunuri mari în contra întăriturilor bulgare din fața Adrianopolului, dar fără nici un rezultat. Soldații turci care au fugit din fortăreața dela Adrianopol povestesc că situația garnizoanei e desperată și că proviziunile lipsesc cu desăvârșire; soldații nu primesc decât o bucăciță de pâine la trei zile odată. Crașul e plin de „mohadjira”. Spitalele și casele private sunt arhipline de răniți.

Rusia voeste să scoată România din tripla-alianță.

Berlin. — „Vossische Zeitung” află că se vorbește din nou despre planul unui acord între Rusia și Turcia. În afară de aceasta ziarul are informații precise că diplomația rusă a întreprins demersuri spre a deslipe pe România de Tripla alianță. Acum câteva zile s'a întreprins o acțiune pe lângă ministrul român dela Paris, spre a-l câștiga pentru planul Rusiei. Ministrul a informat guvernul român despre acest demers. Cu toate acestea însă, cercurile diplomatice competente nu cred că România va adera la proiectul Rusiei, cu atât mai puțin cu cât s'au luat măsuri pentru ca România prin intermediul Austro-Ungariei să obțină compensații dela Bulgaria. Tripla alianță ar fi obținut garanții formale că România nu se va deslipe de această grupare.

Salonicul va fi reluat de turci?

Constantinopol. — Se anunță din Salonic că corpurile de armată turcești de sub comanda generalilor Karassaim și Djavid pașa au apărut în fața Salonicului. Comandanții celor

doi corpuri de armată turcești au invitat pe comandantul garnizoanei grecești din Salonic să predea orasul în termen de 24 ore.

Sofia. — Grecii se tem că cei 40.000 soldați turci cari se retrag dela Monastir spre Ianina, vor rupe linia armatei grecești și vor mai putea rezista încă câteva săptămâni. Circulă chiar șvonul că cei 40.000 turci se află în apropiere de Salonic și vor să taie linia de retragere a armatei grecești. Trupele greco-sârbe își concentrează acum toate forțele să silească armata turcă de a se retrage spre Albania.

Pretențiile României.

Londra. — „Times” află din București, că guvernul român a comunicat cabinetului din Viena pretențiile României față de Bulgaria. România cere rectificarea graniței Dobrogei. În caz când Albania va fi proclamată stat independent România va cere să se asigure autonomia religioasă și națională a aromânilor din tinuturile situate între Monastir și Ogdiola. Afară de acestea România mai cere construirea unei linii ferate dela Dunăre la Adriatică, ale cărei cheltuieli le va suporta statul român.

Înaintarea bulgarilor spre Dardanele.

Londra. — Lui „Morgenpost” i se anunță din Constantinopol: 30.000 de Bulgari, cari postează în regiunea Salonicului, în marș forțat înaintază spre Dardanele, pentru ca să atace dinspre uscat forturile de acolo și astfel să facă posibil flotei grecești ca să intre cu forța în Dardanele și să apară în fața Constantinopolului.

CRONICA ȘCOLARĂ

Conferință învățătoarească.

Despărțământul Chișineu al reuniunii învățătorilor români dela școlile populare confesionale gr.-or. din protopopiatele arădane I—VII și-a ținut conferința sa de toamnă în 7/20 Noembrie a. c. în comuna Chișineu. Aceasta conferință era proiectată să se țină în comuna Șiclău. Avându-se însă în vedere venirea și adică stabilirea noului șef în tract: a P. O. D. protopop Dr. Dimitrie Barbu, învățătorii și-au schimbat planul și au ținut conferința în Chișineu, ca și prin aceasta să-și manifeste dragostea și iubirea ce o au față de noul lor șef, care, după cum știm cu toții, este cel mai mare aderent al învățătorilor.

Conform programului, la orele 9 s'a celebrat din partea părintelui Popluca chemarea duhului sfânt, iar după terminarea acestui act, ne-am adunat cu toții, la școala confratelui Caba, care, înainte de începerea conferinței ne-a delectat, cu elevii săi, cu o cântare de tot frumoasă. După terminarea acestei cântări, dl. prezident, Dimitrie Boar prin o cuvântare frumoasă și insuflejită exprimă în numele învățătorilor din tract bucuria ce o simte pentru venirea și stabilirea în tract a noului șef Dr. Dimitrie Barbu. După ce îndeamnă învățătorimea la muncă intensă națională și confesională, declară ședința de deschisă.

A urmat apoi prelegerea practică din Matematică de colegul Teodor Maris. Materialul propus de d-sa l-a predat cu atâta iscusință și pricepere, încât conferința i-a exprimat mulțumită protocolară și a hotărât a se face pașii necesari, ca biroul central să ia prelegerea aceasta în programul adunării generale viitoare.

Dl. Ioan Crișan și-a citit disertația „Un confort al manualelor pentru limba maghiară”. Lucrarea aceasta tratând o chestie foarte impor-

tantă, subscrișul propune, iar conferința hotărăște, ca lucrarea dlui Crișan să se predea comisiei literare spre studiere și cenzurare.

Dl. Ioan Roșu și-a citit disertațiunea: „Cheștiuni ce ne împoartă”. Cu privire la aceasta lucrare dl. Traian Tabic propune, iar conferința hotărăște a se preda comisiei literare spre studiere și cenzurare. Tot asemenea se hotărăște și cu disertațiunea dlui Mihai Dragoș.

Dl. Ioan Caba propune din muzică: Cunoașterea notelor.

După terminarea prelegerilor și a disertațiilor dl. prezident încheie conferința exprimând în numele conferinței părerea de rău, că dintre atâta inteligență ce se află în localitate, afară de Dr. Gheorghe Popoviciu nu se interesează de soarta școlilor noastre nici unul. Aceasta reese și de acolo, că afară de Dr. Popoviciu și preotul local dl. Popluca n'a luat parte, la ședința nici unul. Când e vorba adecă de sprijin nu ne stă în ajutor, dar de criticat se află mulți neche-mați! Dl. prezident prin cuvinte frumoase mulțumește părintelui Aurel Papp din Socodor, pentru interesul ce-l poartă față de noi, luând parte mai la fiecare conferință a noastră.

Observ că dl. Dr. Gheorghe Popoviciu din Chișineu, ca să-și arate iubirea și mai tare ce o are față de noi și a cauzelor noastre, s'a făcut membru fondator al reuniunii noastre, plă-tind taxa de 40 coroane.

Socodor.

Iulian Paguba, inv.

Despărțământul Hălmagiu.

CONVOCARE.

Despărțământul protopopesc Hălmagiu al reuniunii învățătorilor dela școlile populare confesionale din protopopiatele Aradane I—VIII își va ține adunarea de toamnă Joi 29 Noembrie (12 Decembrie) 1912 în comuna Iosăsel pe lângă următorul

Program:

1. Chemarea duhului sfânt și părăstas pentru decedații colegi.
2. Asistarea la prelegerile inv. P. Costin.
3. Apelul nominal.
4. Cuvânt de deschidere.
5. Reflexiuni asupra prelegerilor.
6. „O iminentă catastrofă a școlii confesionale române”, dis. de Traian Magier inv. în Lazuri.
7. Desbaterea rescriptului comitetului central.
8. Incasarea taxelor curente și restante.
9. Propuneri și interpelări.
10. Fixarea viitoarei ședințe.
11. Încheiere.

Hălmagiu, 20 Noembrie n. 1912.

Mih. Vidu, pres. desp. Tim. Adam Dragoș, secr.

Desp. Timișoara ai Astei.

CONVOCARE.

În sensul §-lui 41 din statute convocăm adunarea generală a despărțământului Timișoara al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” pe 11 Decembrie 1912 st. n. la 3 ore după amiază în sala culturală a despărțământului (palatul „Timișiana”).

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul anual al comitetului.
3. Cenzurarea socoșilor.
4. Stabilirea bugetului pe anul viitor.
5. Desbaterea eventualelor propuneri.

Timișoara, la 18 Noembrie 1912.

Directiunea despărțământului.

(T6.02-10)

INSTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că atelierul meu de **croitorie engleză pentru domni** din strada József Föherczeg nr. 2. l-am strămutat în strada József Föherczeg nr. 1. etajul I. **Tóth Ferencz.**

Rugând binevoitorul sprijin al on. public din loc și provincie, sunt

Cu distinsă stimă:

INFO

Dar societă

dissimul domi
vice-presedinte
cietatea de lec
protector a fo
Primească bin
țuniri. — Con

Instiințare.

tele persoane
a pictorului Ma
s'a făcut în lo
din Gherla, fi
Popp și alte p
nat de dl. Clem

Serbarea ce
din Arad, în co
celor petrecute
reflectat în min
8/21 Noembrie.

Înainte de a
număr frumos
serviciului divin
reșianu, prin o
tat pe scurt isto
în 3/16 l. c. și-a
La urmă s'a sfin
celor decedați c
loacele la forma
Au rămas viu
luat spre știre
primii inițiatori
cari pentru subli
sacrificat averea
raj prin temniți.

La orele 2 1/2
lară, unde sub c
Bocea s'a cânta
cei de repetiție
armonizată de
ziescu, apoi s'au
l. Pocea, cl. IV
Petrițiu, cl. V.:
de Th. Speranț
primului prof. di
tea învățătorului

Coroana serb
zenția cu ajutu
din partea preo
a fost în totdeau
tru școală, biseri
își iubeste acest
acolo, că d-sa j
mentarea „fonda
tru susținerea în
sume frumoase;
delecta pe credin
și elevilor prin
lor și a binevoit
filme dintre cari
carea cunoștințel
ramide, oaze, r
precum și subie
multă bucurie și
Cu acestea se
uralele nesfârșite
lor de: „Să trăie
Se depărțară cu
văzute și auzite.

Logodnă. D-s
laca și d-nul Gh
tați.

Cunumii. D-s
Alexandru Iancu,

— D. Gheorg
și-a servat ieri cur
tedrală cu dragăla
Sincere felicită

Nou avocat d
anunță că și-a d
în Beclean, vis-à
Felicitări!

INFORMAȚIUNI

Arad, 25 Noemvrie 1912.

Dar societății de lectură din Cluj. Reverendissimul domn canonic din Blaj Dr. Vasile Suciu, vice-președintele „Astrei” a trimis pentru societatea de lectură din Cluj, al carei membru protector a fost ales, suma de 50 coroane. — Primească binevoitoriul donator sincere mulțumiri. — Comitetul.

Instiințare. Primim spre publicare: onoratele persoane cari au subscris lista de loterie a picturii Manoliu, sunt avizate, să sortarea s'a făcut în localul filialei băncii „Economul” din Gherla, fiind de față dl conducător Iuliu Popp și alte persoane. A ieșit la sort 27 semnat de dl Clemente Petrovan.

Serbarea centenarului institutului pedagogic din Arad, în comuna Balșa. Ni-se scie: Icoana celor petrecute în Arad în 3/16 Noemvrie s'a reflectat în miniatură și în comuna noastră, în 8/21 Noemvrie.

Înainte de amiazi, credincioșilor adunați în număr frumos la sfânta biserică, la sfârșitul serviciului divin, harnicul părinte Fortunat Mușianu, prin o vorbire însuflețitoare le-a arătat pe scurt istoricul institutului din Arad, care în 3/16 l. c. și-a serbat 100 de ani dela fondare. La urmă s'a sfințit un parastas întru amintirea celor decedați cari au contribuit cu toate mijloacele la formarea atâtor apostoli ai națiunii. Au rămas viu însufleții credincioșii, când au luat spre știre soartea ce a trebuit s'o îndure primii inițiatori ai înființării acestui institut cari pentru sublimul lor ideal, nu numai că și-au sacrificat averea, ci au suferit adevărat martiraj prin temniți.

La orele 2 1/2 d. a. s'a aranjat o serbare școlară, unde sub conducerea învățătorului Mihaiu Boșca s'a cântat cu școlarii de toate zilele și cei de repetiție cântările: „Hora Curcanilor”, armonizată de N. Ștefu; „Moara”, de G. Mușescu, apoi s'au declamat din partea elevilor I. Podea, cl. IV.: „Țiganul la grijanie” și Tr. Petrițiu, cl. V.: „Ovreiul după doctor”, poezii de Th. Speranță. S'au mai cetit din fabulele primului prof. dir. Dimitrie Tichindeal, din partea învățătorului susnumit.

Coroana serbării școlare a format-o reprezentanța cu ajutorul aparatului cinematografic, din partea preotului Fortunat Mușianu. D-sa a fost în totdeauna cel mai aprig luptător pentru școală, biserică și poporul său. Că întru cât își înbește acest păstor turma sa, sevede și de acolo, că d-sa jertfește an de an pentru augmentarea „fondului școlar-bis.” destinat pentru susținerea învățătorului confesional — cu sume frumoase; apoi n'a cruțat osteneala de a delecta pe credincioșii săi, de a-le face bucurie și elevilor prin aceea, că a venit în mijlocul lor și a binevoit a-le arăta mai multe serii de filme dintre cari unele le-au servit la amplificarea cunoștințelor geografice, cataacte, piramide, oaze, regiuni polare, vapoare, etc.) precum și subiecte hazlii, cari le-au produs multă bucurie și răs.

Cu acestea serbarea și-a luat sfârșit, între uralele nesfârșite ale credincioșilor și ale copiilor de: „Să trăiască conducătorii noștri!” — Se depărțară cu fețele vesele, încântați de cele văzute și auzite. De pe deal.

Logodnă. D-șoara Eugenia Pop din Morlaca și d-nul Gheorghe Caian din Tūr fidanțați.

Cununii. D-șoara Milly Ionescu și d. dr. Alexandru Iancu, căsătoriți. Felicitări.

— D. Gheorghe Ștefu, comerciant în Arad și-a servat ieri cununia religioasă în biserică catedrală cu dragălașa dșoară Draghina Bodea. Sincere felicitări!

Nou avocat român. D. dr Ioan Moldovan anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în Beclean, vis-à-vis de judecătoria cercuală. Felicitări!

Odișea dorobanțului. D. Al. Ciurea publică în „Adevărul” următoarele interesante amintiri din războiul independentei:

Mai mult îmi petreacă vremea în ambulanța de sub conducerea doctorului Russ din Iași, căci aici erau cei mai mulți și mai grav răniți. Adesea am ajutat la operații, căci cei doi medici asistenți ai doctorului Russ, doi frați evrei, al căror nume l'am utat, nu puteau pridi muna uriașe ce aveau dinaintea lor. Stam nopti întregi lângă paturile răniților, ajutând unuia să se miște, dând altuia să bea, examinând dacă nu s'a produs vr'o emoragie amputatului de peste zi.

Am spus că după asaltul dela Grivița, răniții n'au putut fi ridicați îndată de pe câmpul de luptă, fiindcă turcii trăgeau asupra Crucii roșii.

În spitalul doctorului Russ se afla între alți răniți un tânăr dorobanț brunet și chipș de reg. 13, care avea piciorul drept cangrenat până sub genunchiu și care mi-a istorisit odisea sa în modul următor:

— La asaltul asupra redutei Grivița, am căzut lovit de un glonț în piciorul drept, care mi-a fărîmat osul. Căzusem fără să fi putut trage măcar un glonț de pușcă fiindcă n'aveam în cine trage. N'am văzut nici un dușman, doar o ridicătură de pământ, din care curgeau gloantele ca ploaia asupra noastră. Noi mergeam descoperiți ca oile la măcel, pe când turecul trăgea din metereză. Cu cine să te bați? cu pământul? Ah, dacă ar fi fost să ne luptăm piept la piept, ar fi văzut el turecul pe dracul.

„Am stat acolo în vale până a înopțat, fără să vină cineva să mă ridice. Aș fi putut eu să mă ridic și să mă târăsc pe un picior până la ambulanța noastră, dar nu am făcut-o și iată de ce. Am băgat de seamă că răniții cari încercau să se scoale și să fugă erau numai decet împușcați de turcii din redută. Mulți au fost împușcați în spate în chipul acesta. Atunci m'am făcut mort și am așteptat să înopteze. În timpul zilei am luat bine seama încotro trebuie să mă târăsc și cum s'a întunecat am început să mă târăsc pe burtă și pe o latură ajutându-mă cu pușca, pe care n'o lăsasem din mână. Acum nu mă mai puteam scula căci eram slăbit de pierderea sângelui, de dureri, de friguri și de sete mare. Și m'am târit așa toată noaptea până s'a luminat de ziuă și iar m'am făcut mort. Și iar am stat o zi întreagă în nemiscare și chinuit de mari suferințe, dar mai ales de sete. Și cum a venit noaptea iar am pornit-o ca melcul, târindu-mă binisor spre lagărul nostru, până la ziuă când din nou am făcut pe mortul. Am mai stat o zi nemiscat, chinuit de dureri și de focul care ardea în mine, fără să-l pot potoli cu o gură de apă. Doar spre ziuă lungeam roua de pe firele de iarbă. Când a înopțat din nou am început iar a mă târi ca un șarpe, dar nu știu câtă vreme m'am târit, fiindcă am amețit și în starea asta m'au găsit în ziuă următoarele sanitarii noștri.

„Așa că am stat trei zile, fără să fiu ridicat de pe câmp și am mai făcut alte două cu carul cu boi, prin gropi și prin hopuri, de mă arunca în sus ca pe o minge, și vedeam stele verzi la tot pasul.

„După slavă Domnului că am putut ajunge cu viața pe pământul țării noastre și de-o vreme bunul Dumnezeu voiu ajunge tot viu și în satul meu de care tare mi-e dor”.

Prinsesem o deosebită simpatie pentru acest fiu de țărân, care nu se sinchisea de loc de piciorul lui cangrenat și pe care a doua zi după povestire, urma să îl amputeze de sub genunchiu drul Russ.

După cloroformare, dr. Russ m'a pus să-i țin mâna dreaptă și i-am ținut-o până în momentul când, după amputarea piciorului cu multă dexteritate, a început să-i prindă arterele cu pensete, spre a le lega. Atunci am îngălbenit deodată. Am simțit cum rânitul îmi smucește mâinile, în care era înlestată a lui, l'am văzut înholbând niște ochi mari și l'am auzit serșinind din dinți. Cloroformul își pierduse efectul și rânitul se deșteptase tocmai în clipa când se făcea operația, despre care mi s'a spus că e cea mai dureroasă.

— Tineți-l bine, ne strigă drul Russ.

Dar rânitul îi răspunde: — Nu e nevoie, dle doctor. Taie înaite fără frică. Și doctorul și-a terminat operația, fără ca rânitul să scoată un geamăt sau o plângere.

Ba la urmă era vesel că a scăpat de piciorul cangrenat, pe care a cerut să-l vadă, ceea ce însă nu i s'a satisfăcut.

Și am admirat eu toții eroismul acestui soldat, al cărui nume trebuie să se afle în corespondențele mele. Din nefericire cu ocazia expulzării mele s'au pierdut cele mai multe numere din colecția ziarului „L'Orient”, pentru cari aș da acum mult să le am.

Ziuă și noaptea am veghiat pe acest erou, nu știam ce să-i mai aduc, îi scriam scrisori către părinții săi, îi istorisiam ce se petrece pe câmpul de luptă, și nu m'am despărțit de el până nu l'am văzut scăpat de pri-

mejdie. Acest om a avut o extraordinară putere de viață, de care toți medicii s'au minunat.

O mai fi trăind? — Se poate, fiindcă era foarte tânăr. — Dacă mai trăiește, dacă aceste rînduri pot ajunge până la dânsul, îi trimit o salutare frățească și-l rog să-mi dea un semn de viață.

Ultima oră

Sedința de azi a camerei ungare.

Budapesta. Camera ungară s'a întrunit azi din nou în ședință. Opoziția a hotărât ca de data aceasta să nu meargă în fața parlamentului înconjurat și acum de jandarmi și polițiști. — Sedința o deschide contele Tisza la orele 10, anunțând deschiderea ședințelor următoare tot pe acest timp. În vorbirea de deschidere contele Tisza justifică măsurile ce a luat aducând jandarmi și polițiști în fața parlamentului și spune că în una din ședințele următoare va propune întregirea mai multor comisii prin membrii noi. — Referentul Hegedüs presintă proiectul elaborat de comisia de finanțe asupra bugetului anului viitor. — Ministrul de honvezi Hazai depune pe biroul camerei proiectul despre contingentul de recruți din anul viitor. Ministrul de justiție Székely și cel de comerț Beöty prezintă deasemenea mai multe proiecte din resorturile lor. La urmă contele Tisza anunță terminul proximei ședințe pe Mercuri, propune alegerea mai multor membri în diferitele comisii și alegerea comisiei de 21 pentru modificarea regulamentului intern al camerei. Sedința se închide la ora 11.

Mai bine războiu!

Constantinopol. — În cercurile bine informate se crede, că Poarta numai în acel caz va încheia armistițiul, dacă Bulgarii vor accepta condițiile Turciei.

Autonomia Albaniei.

Paris. — În cercurile politice inițiate se știe că Turcia e învoită să recunoască autonomia Albaniei. La tratativele cari au avut loc în acest scop între Turcia și tripla alianță, Italia a fost reprezentată prin cabinetele Germaniei și Austro-Ungariei.

Războiu contra Rusiei!

Petersburg. — Oficiul guvernului chinez publică numeroase provocări de ale guvernatorilor militari, cari urgitează declararea războiului contra Rusiei. Guvernatorul militar al distictului Gerino a telegrafiat guvernului republican următoarele.

„Pregătirile de război ale Rusiei în Mongolia înjosesc mult republica chineză iar contra acestui fapt numai cu armele ne putem apăra. Chiar dacă ar pieri China, trebuie să începem război contra Rusiei, fiindcă mai preferim o moarte decet să fim înjosiți”.

China și Japonia împotriva Rusiei?

Köln. — Corespondentul din Petersburg al ziarului „Kölnische Zeitung” comunică ziarului său, că în China se observă o mare mișcare războinică împotriva Rusiei. S'a răspândit șvornul, că între China și Japonia s'a făcut o înțelegere ca împreună să atace Rusia.

Bulgaria vrea Constantinopolul.

Sofia. — Ieri după amiazi a sosit o telegramă după care tratativele de pace între reprezentanții Turciei și Bulgariei au decurs ziua întregă, fără intrerupere. Despre rezultatul acestor tratative n'a sosit încă nici o știre. După știrile necontrolate, cari circulă în capitală, Bulgarii ar cere și predarea Constantinopolului, iar în schimb Bulgaria ar plăti Turciei câteva milioane de franci.

Constantinopol. — Se vestește că Poarta la nici un caz nu se va învoi la evacuarea liniei Ceatalgea iar la încheierea păcei ea cere să i se reînapoieze și o mare parte a vilaetului Adrianopol.

Consiliul de războiu în Paris.

Berlin. — „Lokalanzeiger” primește următoarea știre din Paris: Supremul consiliu de război a ținut ieri ședință sub președinția lui Fallires, președintele republicei. În cercurile guvernamentale se accentuiază că acest consiliu de război nu a fost reclamat de situația politice externe, ci anumite vechi chestii de tactică.

CRONICA SOCIALA

Pentru cultura țărănilor noastre arădane.

Duminică seara teologii seminarului diecezan sub conducerea dlui prof. Tr. Lugoian au aranjat un concert pe seama țărănilor în „Casa națională”. Marea affluentă de lume a contribuit după merit la desăvârșirea scopului bine definit de viitorii luptători ai vieții sate-lor noastre. Posibilitatea pătrunderii adevăratei culturi în sufletul greu apăsător al țărănilor de aici influențată de viața socială a atâtor neamuri din mahalalele Aradului — numai cu astfel de ocazii e dată. Programul bogat al concertului — același din seara aniversării centenarului preparandiei — a fost executat cu desăvârșită măiestrie.

Pe scena „Casei naționale” au apărut și câțiva inimoși băieți de școală, cari cu dragă-lășia glasului lor primăvărac au contribuit la intimitatea sufletelor celor din sală. Se resimte munca strădălnică a învățătorilor!

Au urmat jocuri românești până în zorile zilei.

Am dori cât mai dese astfel de prilejuri, căci numai astfel: se va putea pune zăgaz stălcirii limbii, se va putea ușura atmosfera greoaie a vieții țărănilor, și se va trezi conștiința națională adormită în urma marelui concurs de traiu.

Reuniunea femeilor din Zlatna.

Reuniunea femeilor române gr. cat din Zlatna își va ține adunarea generală a X-a ordinară în 8 Decemvrie 1912, Duminică la 2 ore d. a. în cancelaria comunală, — la care adunare invită pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Apel nominal.
3. Raport despre activitatea Reuniunii în anul 1911/12.
4. Prezentarea Rațiuniiului de pe 1911/12.
5. Proiectul de budget pe 1912/13.
6. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinarea rațiuniiului și budgetului; b) pentru înscrierea membrilor și încasarea taxelor.
7. Rapoartele și propunerile comisiunilor.
8. Propuneri anunțate înainte prezidiului.
9. Alegerea comitetului conform § 19 din statute.
10. Alegerea comisiunii pentru verificarea procesului verbal.

Zlatna, 21 Noemvrie 1912.

Elena Albini,
președintă.

Iuliu M. Montani,
director-secretar ad hoc.

Mulțumită publică.

Fându-mi cu neputință să mulțumesc personal tuturor a-celor on. institute, corporații, binevoitori, pretiași, cunoscuți și rudenii cari ne-au mângâiat cu vorba și cu faptele lor creștinești din tristul prilej a morții neuitatului meu soț, care a fost AUGUSTIN DIMA, îi rog să primească pe această cale cele mai adânci simțite mulțumiri.

În special rog să primească de scri-tele mele mulțumiri institutul de credit „Corvineana” pentru onorurile arătate și toți funcționarii dela băncile „Agricola” și „Corvineana” pentru deo ebi a lor atenție față de julea pentru fostul lor colg și adânc regretatul meu soț.

Hunedoara, la 22 Noemvrie 1912.

(Di 593—1)

Vad. Maria Dima.

ECONOMIE.

Bursa de cereale.

Cursul azi la ora 12 și jum.

Budapesta, 26 Noemvrie.

Grâu pe Aprilie	12.07
Săcară	10.57
Porumb (Cucuruz) pe Mai	8.86
Ovăș pe Aprilie	11.15

Situația agricolă.

(Sămănăturile).

Din raportul cel mai proaspăt al ministerului de agricultură despre starea sămănăturilor extragem următoarele:

În cele trei săptămâni, dela ultimul raport oficial încoace, timpul a fost mai mult rece și ploios. Ploi mai mari și mai generale au fost în zilele de 25, 26, 31 Octomvrie, apoi în 5, 6 și 12 Noemvrie. După zilele reci ploioase și adeseori cu vânt din prima jumătate a lui Noemvrie, au urmat câteva zile mai uscate și mai plăcute. Temperatura — afară de câteva excepțiuni — a fost în continuu foarte scăzută. Mai reci au fost zilele de 4, 5, 6 și 7 Noemvrie când noaptea, a și nins și înghețul a fost general în țara întreagă. În aceste zile temperatura scăzuse mai ales prin părțile nordice ale țării la 10 și chiar 15° sub zero și zăpada căzuse pe alocurea în straturi de câte 20—30 cm. În timpul din urmă temperatura s'a mai domolit și ploile au mai încetat intrucâtva.

Timpul în continuu ploios și rece au ținut în loc atât culesul ultimelor bucate de pe câmp, cât și sămănatul de toamnă. În multe locuri mai sunt încă și acum în pământ napii de nutreț, cartofii, ba chiar și napii de zahăr. Prin ținuturile mai muntoase, chiar și porumbul este încă necules sau dacă e cules e încă în grămezi pe câmp neputându-i aduce oamenii acasă din cauza ploilor celor multe, cari au desfundat și stricat drumurile. Sămăturile de toamnă s'au făcut numai în parte de tot neînsemnat din cauza ploilor și ceea ce s'a făcut s'a făcut în condițiuni puțin prinoase. O parte însemnată din teritoriul destinat pentru sămănăturile de toamnă a rămas nesămănat, aceasta mai ales la noi în Ardeal, unde teritoriul acesta face cam 60—70% din totalul pământului destinat pentru sămănăturile de toamnă. Tot cam așa stă lucrul în unghiul dintre Murăș și Tisza și mai puțin a fost împiedecat sămănatul de toamnă în ținutul dintre Dunăre și Tisa și pe ambii țărmuri ai Dunării. Stând astfel lucrul e cert, că mult teritoriu va rămânea nelucrat în toamna aceasta deși economii de pământ încă și acum mai au speranțe de îndreptare a timpului și folosesc orice ocazie, ce li se oferă, spre a întregi aceea ce fără vina lor, au neglijat. În schimb — de sine înțeles — se va semăna la primăvară mai mult teritoriu, decât fusese destinat spre acest scop.

Sămănăturile de grâu și mai ales cele de săcară, cari s'au putut face mai de timpuriu sunt verzi și frumoase, pe când cele mai târzii — din cauza umezelii prea mari și a frigului — au răsărit slab și sunt gingașe. Dintre toate, secările sunt mai frumoase și rapide. Șoarecii de câmp în urma ploilor și a înghețului s'au pus în mare parte și deci stricăciuni din partea lor la sămănatul nu se prea relatează. Vitele au început deja de mult a nu mai eși la pășune și a reclama astfel nutrețul la grajd, ceea ce cam de vreme. Starea sanitară a vitelor este în general bună.

Situația financiară.

Evenimentul cel mai de seamă întâmplat în piața financiară dela ultimul nostru raport încoace este urcarea etalonului oficial la 6% atât la banca imperială germană, cât și la banca Austro-Ungară. Măsura aceasta a celor două bănci de emisiune a fost dictată deoparte de situația lor proprie, pe de altă parte și de situaresimțit imediat, contribuind, și mai mult la stărnirea afacerilor și încordarea pieței.

Etalonul oficial de 6% este la noi o raritate.

El a mai fost în vigoare în ultimele două decenii numai de două ori: pe timpul războiului bur- englez și în 1907, pe timpul crizei americane.

Oferțele de bani, în urma scumpirii numărării lipsese aproape cu desăvârșire sau apoi transacțiile se încheie cu etaloane extraordinar de urcate. În Budapesta d. ex. s'au scontat în ultimul timp cambii comerciale de portofoliu cu 7½% și chiar peste 7½%. Între astfel de împrejurări la băncile mici din provincie etalonul de 12—15% azi nu mai este raritate.

„R. Ec.”

Bibliografie.

Au apărut:

„Convorbiri literare” cu următorul cuprins: M. Beza, Ica (nuvelă). — Em. Ciomac, Cătră alte țărături, (versuri). — D. Nanu, Othello. — Vasile Mihailescu, Ioan Maiorescu. — I. Ghibănescu, Evoluție și educație. — X. Școala de pictură venețiană. — St. Sterescu, Năroții (poveste populară în Gorj). — Y. Siguranța progresului. — Însemnări privitoare la istoria culturii noastre. — Em. Alexandrescu, Cronica economică; Băncile populare. — P. Stănescu, Cronica școlară; Învățătorii și băncile populare. — Bibliografie.

„Sânziana”, No. 1, revistă literară care apare lunar în Iași, Redacția str. Gafencu 1. Adm. str. Buceșescu 25. Este o revistă cinstită și bine redactată, căreia-i dorim viață îndelungată.

„Convorbiri literare”, No. 10 (București) cu un foarte bogat sumar.

„Viața Nouă”, No. 18 (București).

„Ramuri” No. 17. (Craiova).

POȘTA REDACTIEI.

Arune (Viena). Ti s'au trimis banii pe adresa cea veche din anul trecut. Reclamează-i la oficiul poștal din cartierul în care ai locuit anul trecut, căci până acum nu ni s'au retrimis. Salutare!

Redactor responsabil, Constantin Savu.

La tipografia „CONCORDIA” află aplicare momentan un mașinist care se pricepe și la lucrări în ton precum și la steroptat.

Reflecții să se adreseze la administrația ziarului nostru.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

Nutreț de vândut.

Se vinde în comuna Cucerdea-română (depărtare de 1½ klm. dela stația Maros- esapó, linia ferată Székelykocsárd—Maros- vásárhely nutreț, fân, trifoi, otavă și luccernă în cantitate mare.

Informațiuni se pot câștiga dela avocatul Dr. Romul Bo la, Dicio-sântmărtin Telefon nr. 35. (Bo 596—3)

Ba 116—280)

Gustați
Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

Din

soțului meu, vad vechi, cu bine. Să pre-

Si 588—3

Aduc la provincie, că Márton nr. 1, chimică. Luc. nevoitorul sp. (Sa 501—10)

Fabrlea de ap. subscrisului e carbonic fluid (de 7 ani); as- stem Lampre- returile, vases- zut. Detailuri

Ba 564—6

Manua

pentru toate i și hârtie și re- tiri ieftine la Piața Libertăți (Pi 307—100)

D. C.

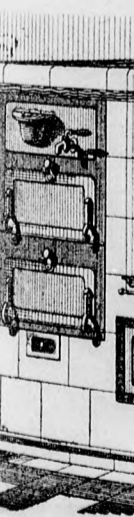
cro
Bistrița

Magazin per- nent de spe- lități de mat- veritabile gleze, cari tisfac și gu- rile celor moderne.

Haine pardes

pentru dom- după croiul :: mai nou

NOUĂ

Din cauza morței

soțului meu, vând prăvălia cu mărfuri mixte, vechi, cu trafic și mușterii stabili, mergând bine. Să preferă comercianții români.

Văduva Fl. Schiopu.
Verseez (Banat).

Si 588-3

Inștiințare.

Aduc la cunoștința on. public din Arad și provincie, că am deschis în ARAD, str. Luther Márton nr. 1, o spălătorie de albituri și curățătorie chimică. Lueru prompt și mulțumitor. Roagă binevoitorul sprijin:

(Sa 501-10) Szálas József, curățitor

De vânzare.

Fabrica de apă gazoasă (sodă) și limonadă a subscrisului e de vânzare. Mașinile (pentru acid carbonic fluid) sunt moderne și în stare bună (de 7 ani); asemenea sifoanele (peste 1000 sistem Lamprecht), sticlele pentru limonadă, accreturile, vasele, lăzile etc. Prețul e foarte scăzut. Detaluri în persoană.

D. BANCUIU, farmacist
Ba 564-6 în Săliște (Szelistye) Szebenm.

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 307-100)

D. CEPENARIU

croitor pentru domni
Bistrița str. Lemnelor 41.

Magazin permanent de specialități de materii veritabile engleze, cari satisfac și gusturile celor mai moderne.

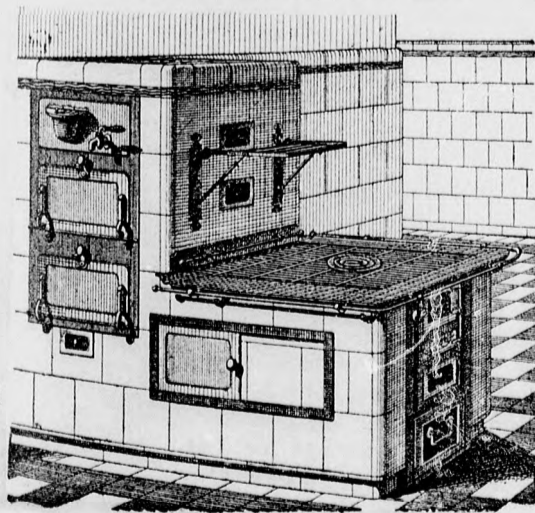
Haine și pardesii

pentru domn după croiul cel
:: mai nou ::

Ce 193-30

NOUĂ PRĂVĂLIE DE CUPTOARE!

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 76 fl. — Rizling 82 fl. — Roșu 1 cor. — Siller 78 fl. — Carbenet 1-10

Vinuri noi: 64-66 fl.
Rachiu de treve 1 cor. 80 fl. — Rachiu de treve (comină) specialitate 2 cor. 20 fl. — Rachiu de drojii 2 cor. 40 fl.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 327

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar

in Orăștie Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, re pede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios. G 134-52

Cea mai ieftină sursă de cumpărat!!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Arad și provincie, că în atelierul propriu țin cele mai moderne **ghete** pentru bărbați, — femei și copii. Principeiul meu este: ghetele din magazinul să fie pregătite din materialul cel mai bun. Ghetele de fabrică nu țin deloc în depozit. Execuție după măsură, cu prețuri ieftine. La comenzile din provincie e suficient a se trimite desemnul piciorului. Rog on. public să se convingă despre execuția elegantă, durabilitatea și ieftinătatea ghetelor executate în atelierul meu.

(Ga 424) Roagă binevoitorul sprijin:

Gara Miklós atelier de ghetes pentru domni și femei

ARAD, strada Hunyadi n-rul 3.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar. In colțul străzilor Unio și Rozsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezonurile. Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită

:: bine ::

(Be 157-60)

ILIE BURA

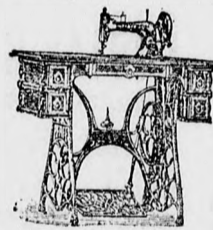
lăcătuș artistic și pentru zidiri.
BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

(Bu 110-60)

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepți, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare toffelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot căpăta la

Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis. Corespondență în limba germană și maghiară.

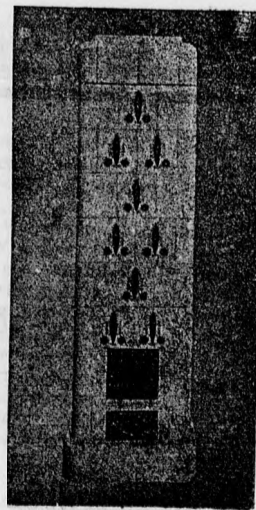
Reparări execută ieftin.

MACSKÁSI és T-SAI

MAGAZIN DE CUPTOARE, ARAD, PIAȚA BOROSBÉNI NUMĂRUL 9. — (LÂNGĂ PALATUL AGRICOL).

Magazin permanent de cuptoare de oline excelente din țară și străinătate. Fabricații proprii de achizite încălzitoare rapide cu 40% economisire de material de încălzit. Căptușeli speciale faience pentru pereți. Vetre de fier și aparate pentru încălzire centrală. Executăm toffelul de lucrări în această bransă, ș. a.: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor, atât în loc cât și în provincă. La dorință trimitem și motoare și în provincă.

(Ma 570-5)

Aviz.

Avem onoare a aviza mult onorații noștri mușterii cât și onoratal public, căci în magazinul nostru de ghețe se poate cumpăra totfelul de ghețe după moda cea mai nouă pentru domni, dame și copii cu cele mai modeste prețuri. Toate ghețele sunt fabricatul nostru propriu de mână, din cel mai bun material.

Vă rugăm a încerca și vă veți convinge.

Cu stimă:

A 521—25

Asociațiunea pantofarilor
(Arad) Czipeszek Termelő Szövetkezete)

AFAD, Szabadság-tér n-ül 14 „La cizma roșie”.
IUSTIN OLARIU, director executiv.

Atelier mecanic și electrotehnic.

Beregszászy Antal Z.

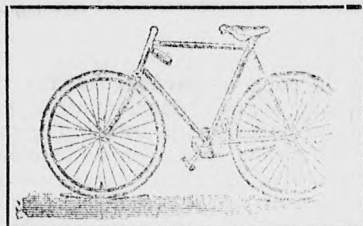
Vársej-Versecz str. Deak Ferenc nr. 10.

vis-à-vis de biserică românească

Execută totfelul de lucrări în bransa aceasta și anume mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate pentru cinematografe, aparate fotografice, instrumente speciale și brevete, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică, — cu prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințios.

B. 375—30

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neanestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil, ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 225—100)

A R A D.

Cine dorește să cumpere
piane bune, pianino, harmoniu de
școală sau organe

să se adreseze cu încredere către

Salonul de pian F. A. KAUFFMANN
în SIBIU (Nagyszeben) Gr. Ring nr. 14.

Unicul reprezentant pentru:

Bösendorfer! Calitate cunoscută, atestate de artiști în broșură

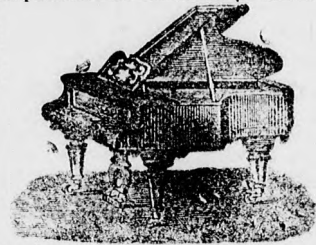
stau la dispoziție în orice timp.

Zeitter și Winkelmann! Fabrica de pian din ducatul de Braunschweig-Lüneburg, (cea mai recentă distincție: Diplom d'Honneur 1911 la expoziția din Turin.)

Reinhold! liferantul conservatorului de muzică din Praga și a mai multor școli de muzică membru în comitetul școlii a societății fabricantilor de pian din Viena. Posesorul mai multor medalii. (Ka 91—)

Frații Stingl! liferanți de curte, premiați în mai multe rânduri; s'au vândut 1500 instrumente!

Reparaturi se fac solid și ieftin

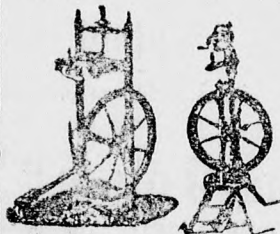
GARANȚIE!

Inițiată la anul 1780.

GUSTAV GROISBECK

strungărie de lemn cu putere electrică.

SIBIU, Elisabethgasse nr. 1.

Execută totfelul de lucrări solide în bransa strungăriei, lucrări de lemn și galanterii, specialist pentru roți cu spițe, premiat de două ori cu medalie de aur.

Reparaturile se execută prompt. Lucrări de strungărie ieftine.

(Ca 185—15)

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a căru proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere se trimite gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“

(A 539)

Babalna (u. p. Szászváros).

In atențiunea damelor!

Primul atelier de corsete vieneze

IOSEFINA (Bi 115—30)

BINDER

LUGOJ, str. Bonaz nr. 13.

Să se grăjească pentru adresa corectă!

Pregătește pe lângă garanția, după ultima modă corsete dinainte drepte, cari lasă liber stomacul, dar nu exerciază nici o apăsare asupra corpului, cu toate aceste apasă în jos abdomenul.

Mare magazin de corsete și legătoare pentru șolduri, legătoare pentru piept și legătoare pentru ținerea dreaptă a corpului.

atelier pentru pregătirea corsetelor!

Cel mai mare magazin de blănărie

Stefan I. Radak

Vársej-Versecz str. Székhez 3. Telefon 155.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrare cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios.

Numai marfă bună și execuție de I-ul rang.

(R 374)

Dac

Fără d

mai neglijat

„LAX

care curăteș
sunt lipite d
ce ar proven
de stomac, in
O sticlă
Efectul
cu ea folosim

„Rege

„REGENOL
de stomac și
sânge, curăță
lică și iritație
O sticlă
Original
original:

SĂ

farmac

Fiecar

la ce e d

T

Made by
Rice & Hutch
Boston, Mass

BUO

AE

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“ (purgativul de fiere) a lui SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică înecurile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 250 fl., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fiere „LAXA“ va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul“ balsam de stomac a lui SÁNDOR

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1-20 fleri.

Originalul „LAXA“ și „REGENOLUL“ se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdősztgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

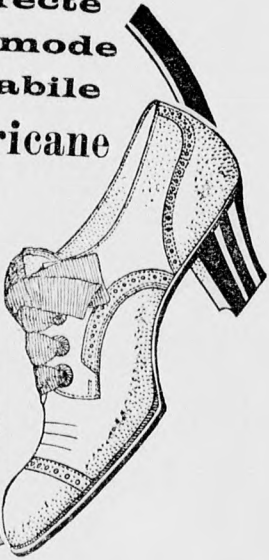
THE VERA.

American Shoe
Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

Gusevitch geschitz

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa
ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

(Ba 233)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie pentru ferestri

(Fi 226-50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15-16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Pentru apropiatul
sezon de toamnă și iarnă
ofer onor. public

HAINÉ pentru bărbați și copii

Mare depozit de haine gata pentru bărbați și copii, paltoane de toamnă și iarnă, micado, pantaloni și veste moderne. Mare magazin de lucrări gata și stoffe străine.

Cu deosebită stimă:

A. ZACH, Sibiu
HERMANNSTADT, strada Heltauer nr. 57.
Hiferantul curții reg. române.

(Za 462)

Dacă veți să aveți
o vatră bună
de fier (Sparherd)

și un
grătar elegant și
lefin
să vă adresați atele-
ralui electric de lă-
căturerie a lui

Franz Junginger TIMIȘOARA - GATE (Te-
mesvár-Gy.) Sr. longasse 2
Depozit de vetre de fier gata. Catalog de prețuri gratis și franco.
(Ju 172-80)

Bordi András, blănar
ORAȘTIE (Szászváros) Ország-ut nr. 14.

Își recomandă în atenția on. public
din localitate și provincie bogatul său
asortiment de blănărie cu prețurile
cele mai convenabile. Articole de fa-
bricație proprie; mantale de blană,
blană de călătorie, manșoane, boare,
căciuli pentru domni și doamne, ul-
tima modă și luate cu gust. Prețuri
ieftine. Primește orice lucrări de blă-
nărie pentru prefacere, căptuire, căp-
tușirea și colierea mantalelor. Ser-
viciu prompt și conștiințios. Numai
marfă bună și execuție de I-ul rang.
(Bo 465-)

S'a deschis
moara și prima fabrică de oloi
în Arad a lui
Petrovits János és T-sa.
ARAD, Gyár utca 7.

Aranjată corăspunzător rezultatelor tehnice moderne pentru
măcinarea fină și de comerțiu
fnalt a grăului și a secarei, precum și a orzului și a
cucuruzului. Prețuri favorabile Serviciu prompt.
Pe 590-3 **Telefon nr. 851.**

**ATELIERUL
DE FOTOGRAFIAȚ
A LUI**

CI 136-60

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii
deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în
pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La
firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj
(Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă far-
macia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea
favor în prețuri.

Dacă oți să cumpărați
Tea și rum fin

să vă adresați firmei

VOJTEK și WEISZ

în ARAD.

TEA:		RUM:	
	Cor.		Cor.
1 pachet mixtură f. fină	—50	1/2 litru „Hungaria“	1-10
1 " " " "	1-	1 " " "	2-20
1 " " " "	2-	1/2 " " Jamaica II	1-30
1 " " " " fină 1/4 kg.	2-50	1 " " " "	2-60
1 " " sfărâmături fine	—40	1/2 " " " I	1-80
1 " " " "	—80	1 " " " " I	3-60
1 " " " " kg.	7-	1/2 " " " fortior	2-70
1 " POPOFF nr. 4	7-	1 " " " "	5-40
1 " " " " 6	5-50	1/2 " " " antiqu	3-70
1 " " " " 8	4-50	1 " " " "	7-40

**Comenzile făcute cu poșta se
exped ază prompt.**

(Vo 506-)

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public și a stimaților
mei pretini, că am preluat

ospătăria „48” din Arad, str. Kossuth nr. 39

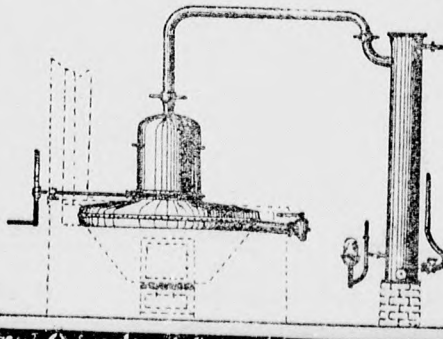
(Bo 512-10)

și o voi conduce singur mai departe. Vinuri
excelente de podgorie, bere proaspătă, mân-
cări calde și reci, prețuri moderate, serviciu
conștiințios. — Vipt lunar în local și acasă.
Roagă binevoitorul sprijin, cu stimă:

Bózsa József ospătar.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă
Ujpest Lőrincz-u. 7. (în casa
proprie.)

Fabrică și lăferează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

rachie, precum și
garnituri com-
plete pentru fa-
brii chimice, fa-
brii de bere, al-
cool și rachie, mai
departe vane de
scăldat, — sobe
pentru camere de
bale, cazane și căl-
dări cu vatră și în
fine țevi de ară-
mă roșie cu pre-
țurile cele mai ieft-
tine. Catalog tri-
mit gratuit.

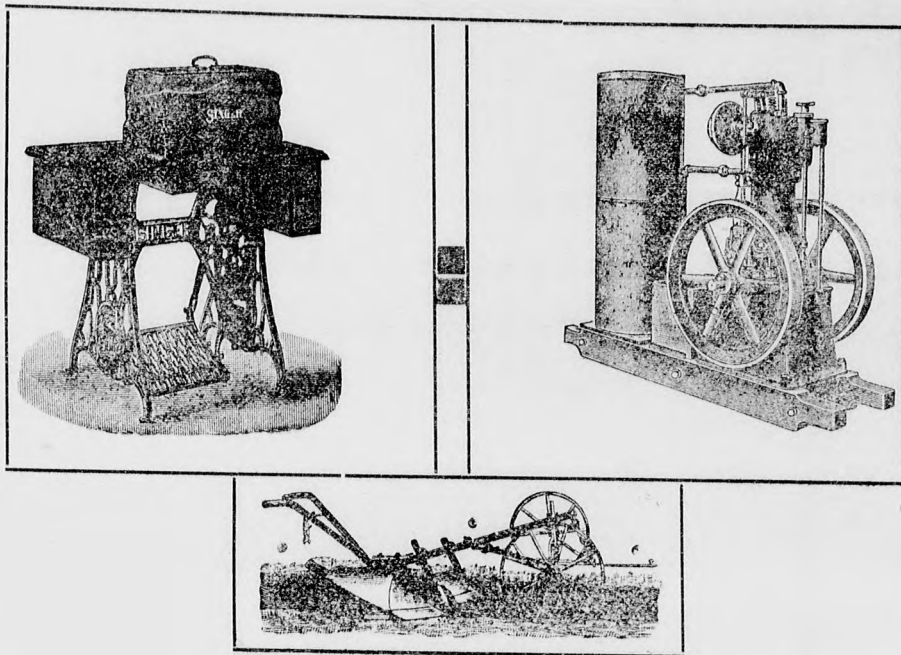
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Făbián László n-rul 5-6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” ȘI PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”) AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉKÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Jozseffőherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”
(Ba 240-156) Telefon nr. 850

(Bo 38-52)

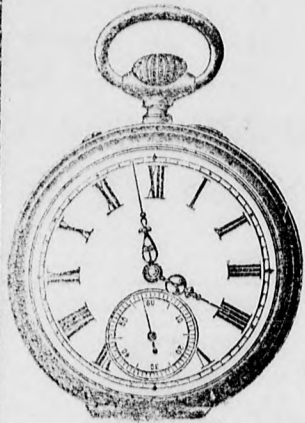
Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip. Nagyvárad, — Erzsébet-utca.

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desennu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. **Liferez pietri și nisip în cant. mare.**

(Ba 147-104)

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezăsie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul „Románul” (adecă scriu că a cetit acoutul în „Románul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Po 445-)

Prețuri foarte ieftine!

Prăvălie de biciclete, mașini de cusut și arme, precum și accesorii se vând cu prețuri originale de fabrică la

Pollinger Mihály

atelier special de reparaturi

Timișoara-Fabric (Temesvár-Gyv.) Széna tér nr. 8.

Execută totfelul de lucrări, reparări și transformări în bransa de mai sus. Serviciu prompt. Garanță. Mașini de cusut și ace pentru gramofone excelente. Serviciu prompt și conștințios.

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

No 347-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

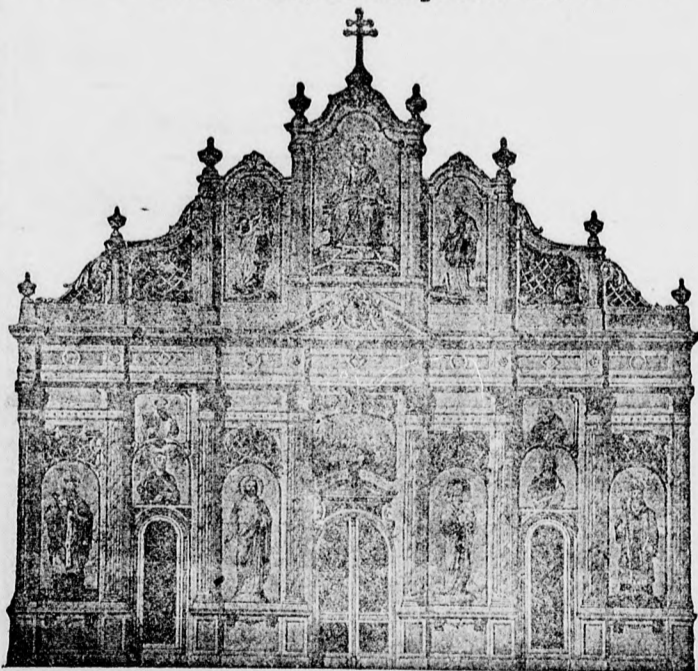
bulev. Andrassy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyad-u. nr. 10.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

institut pentru ridicarea altarelor în

Budapesta, Kőbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

(St 160-60)

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârciuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgăiel, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

ARAD.

(Ro 227-104)